

SÈRIE 3**1. Exercici de traducció**

La versió correcta del text pot adoptar formes distintes; donem la següent com a pauta orientativa:

«Un cop dutes a terme aquestes accions, Cèsar considerava que la Gàl·lia havia estat pacificada i així, un cop començat l'hivern, se n'anà a la Il·líria, perquè volia conèixer també aquelles regions; però a la Gàl·lia va esclatar una guerra sobtada. La causa de la guerra fou P. Crassus, que passava l'hivern amb la legió setena vora el mar oceà amb una gran escassetat de blat.»

OPCIÓ A**2. Exercici de morfosintaxi**

L'estructura sintàctica *pacatam esse Galliam* forma una oració subordinada substantiva d'infinitiu.

Fa de complement directe de *existimabat*.

3. Exercici de llengua, literatura o civilització romanes

Les respostes correctes són les següents:

1. c) <i>in extenso</i>	3. a) <i>modus operandi</i>
2. b) <i>ex-libris</i>	4. c) <i>stricto sensu</i>

4. Exercici d'exposició d'un tema de literatura o de civilització romanes

El redactat següent és un simple model orientatiu, que no ha de ser reproduït per l'estudiant.

En aquest text de *Miles gloriosus* Palestrió ha fet un forat a la paret mitgera entre la casa del soldat i la d'un veí, on s'hostatja el jove enamorat de Filocomàsia, perquè els amants es puguin trobar. Esceledre, l'esclau del soldat que té l'encàrrec de vigilar la noia, ha sorprès els amants besant-se a la casa del veí, de manera que Palestrió, per a engañar-lo, té la idea de fer passar la noia per una pretesa germana bessona, i per això ella fa veure que no coneix els esclaus i no respon quan la criden.

Les comèdies *palliatae* reben el seu nom del *pallium* o mantell dels grecs, ja que eren comèdies romanes que conservaven l'ambientació grega dels seus models, les obres de la Comèdia Nova àtica: l'acció se situava a Grècia i els seus personatges eren grecs. Els autors romans de *palliatae*, com Plaute o Terenci, creaven les seves comèdies a partir d'una obra grega concreta (*imitatio*), però hi barrejaven escenes preses d'altres obres del mateix gènere (*contaminatio*). Les *palliatae* comencen amb un pròleg, on s'explica l'argument de l'obra, i són dividides en cinc actes, en els quals es barregen les escenes parlades, recitades i cantades. L'obra solia acabar amb l'epíleg i el *plaudite* dirigit al públic.

Els personatges de les *palliatae* són estereotipats (*senex, adulescens, uirgo, leno, parasitus*, etc.), i el protagonista és un esclau (*seruus*) que complica constantment la trama amotllant-se a les circumstàncies per aconseguir els seus objectius. Els arguments també són molt semblants: els embolics amorosos de dos joves, ajudats i encoberts per l'esclau protagonista, que s'enfronta amb astúcia al seu amo. L'objectiu de les *palliatae*, per tant, era el d'entretenir i divertir, utilitzant també una gran varietat de recursos lingüístics.

De Plaute conservem més de vint obres, com ara La comèdia del fantasma, La comèdia de l'olla, La comèdia del cistellet, Amfitrió, Els captius, L'ànima en pena, El persa, etc.

OPCIÓ B**2. Exercici de morfosintaxi**

La construcció formada per *inita hieme* és un ablatiu absolut, que consta d'un participi en ablatiu concordat amb un substantiu també en ablatiu.

3. Exercici de llengua, literatura o civilització romanes

Les respostes correctes són les següents:

a) F; b) V; c) V; d) F.

4. Exercici d'exposició d'un tema de literatura o de civilització romanes

El redactat següent és un simple model orientatiu, que no ha de ser reproduït per l'estudiant.

Tant els nuclis de població indígena com els dels grecs eren situats sobre uns promontoris que s'aixecaven enmig d'una zona de maresmes i entre dos cursos fluvials. Al segle VI aC uns comerciants grecs de Focea, procedents de *Massalia* (Marsella), es van establir en un d'aquests promontoris davant la costa (que anomenem Palaiàpolis), abans ocupat per indígenes que ja havien mantingut relacions comercials amb fenicis, etruscs i grecs. Més tard els grecs s'instal·laren a terra ferma i fundaren un nucli urbà més gran (Neàpolis), que permetia garantir el control de les activitats portuàries. També s'hi van instal·lar membres de la tribu dels indigets.

La situació estratègica de l'emplaçament vora els Pirineus, l'existència del port i la crida dels grecs van fer que els romans, comandats per Gneu Corneli Escipió, hi desembarquessin l'any 218 aC, amb motiu de la Segona Guerra Púnica, per a tallar la rereguarda de l'exèrcit d'Anníbal. Hi van construir un campament militar, que més tard, a l'inici del segle I aC, es va transformar en ciutat.

La ciutat romana té planta rectangular i traçat hipodàmic, i està envoltada de muralles: les cases s'estructuren al voltant del *cardo* i del *decumanus*, i a la seva intersecció trobem un fòrum porticat amb diversos temples; prop del fòrum s'han excavat unes termes. La muralla, que inicialment envoltava per separat el nucli grec i el romà, va ser enderrocada parcialment, durant el principat d'August, per poder unir els dos nuclis en una sola ciutat. Fora de la muralla s'han conservat restes d'un amfiteatre i d'una palestra.

SÈRIE 5**1. Exercici de traducció**

La versió correcta del text pot adoptar formes distintes; donem la següent com a pauta orientativa:

«Mentre Cèsar era a la Gàl·lia citerior, li arribaven rumors freqüents sobre una conjuració de tots els belgues. Traslalsat per aquestes notícies, Cèsar, a l'inici de l'estiu, entregà dues noves legions, que havia allistat allà recentment, al lloctinent Q. Pedí perquè les conduís a la Gàl·lia ulterior.»

OPCIÓ A**2. Exercici de morfosintaxi**

En aquesta construcció *cum* és una conjunció .

Introdueix una oració subordinada adverbial de *cum* històric (temporal-causal).

3. Exercici de llengua, literatura o civilització romanes

Les respostes correctes són les següents:

a) Emporiae	c) Emerita Augusta
b) Ilerda	d) Barcino

4. Exercici d'exposició d'un tema de literatura o de civilització romanes

El redactat següent és un simple model orientatiu, que no ha de ser reproduït per l'estudiant.

En aquest passatge del llibre IX de l'Eneida, Nis i Euríal, dos amics troians que han obtingut el permís d'Ascani per anar a buscar Eneas a Pal·lanteu, fan un gran carnatge entre els enemics rútils aprofitant la nit i que els han trobat beguts. Però, quan fugen en sentir que arriben genets, Euríal, traït per la resplendor d'un casc que ha pres a l'enemic, és capturat per guerrers llatins, comandats per Volcent, que portava notícies a Turn. Quan Nis, amagat al bosc, mata dos d'aquests guerrers, Volcent es disposa a venjar-se clavant la seva espasa a Euríal; aleshores Nis intenta salvar el seu amic sortint i fent-se responsable de tot, però debades; llavors Nis, trastornat, es llença sobre Volcent i li clava l'espasa, però ell mateix és cosit a trets i cau sense vida sobre el cos del seu amic.

Virgili va ser cridat al cercle literari de Mecenas, amic i conseller d'August, del qual també formaven part els poetes Horaci i Properci. Mecenas volia aconseguir, amb favors i bon tracte, que els escriptors del seu cercle fossin propagandistes de la política i la persona d'August, però sense forçar-los-hi.

Amb el seu poema èpic, l'Eneida, Virgili posa en relació la grandesa de Roma i d'August amb un pretès passat mític: fa del protagonista del seu poema èpic, Eneas, fill de Venus, l'avantpassat llegendari de la família d'August, de manera que li dóna una ascendència divina. A més, a l'obra hi ha algunes referències a August, a través de diverses profecies, com a futur sobirà universal.

OPCIÓ B**2. Exercici de morfosintaxi**

En aquesta construcció *ut* és una conjunció.

Introdueix una oració subordinada adverbial final.

3. Exercici de llengua, literatura o civilització romanes

Les respostes correctes són les següents:

1. b) Eneas	3. c) Dido
2. b) Mercuri	4. d) Anquises

4. Exercici d'exposició d'un tema de literatura o de civilització romanes

El redactat següent és un simple model orientatiu, que no ha de ser reproduït per l'estudiant.

El nom de la Mèrida romana era *Augusta Emerita* i fou fundada vers l'any 23 aC per Publi Carisi, llegat d'August, com a colònia per a assentar-hi els soldats llicenciats de les guerres càntabres. La seva ubicació responia a motius estratègics, econòmics i administratius, ja que serviria per a romanitzar el sudoest peninsular: s'erigí en un gual del riu Guadiana (i prop de la confluència d'altres dos rius), fou un nus de comunicacions important en l'occident peninsular (s'hi creuaven dues vies: una de nord a sud –la Via de la plata–, i una altra d'est a oest) i l'any 15 aC esdevingué la capital de la nova província de Lusitània.

Arran d'aquest nou estatus jurídic es va anar enriquint econòmicament, urbanística i monumental, procés que es va veure accelerat a començament del segle II dC per la influència dels emperadors hispans Trajà i Hadrià. L'any 305 dC, amb les reformes administratives de l'emperador Dioclecià, es convertí en metròpolis (*de facto*, capital d'Hispania) i en una de les ciutats més importants del món romà (s'hi va afincar gent procedent de tot l'imperi).

Entre les construccions públiques conservades trobem un fòrum provincial porticat (amb una porta d'accés coneguda com a Arc de Trajà) i un fòrum municipal (amb un temple de Diana –en realitat, dedicat al culte imperial–), un teatre i un amfiteatre ubicats en un mateix turó, un circ, un gran pont sobre el riu Guadiana, aqüeductes (com el de Los milagros), embassaments (com el de Prosèrpina –però sembla que potser són d'època posterior–) i restes de la muralla.